

18 روز رها از دلار

با گذشت 18 روز از ابلاغ بخشنامه بانک مرکزی مبنی بر توقف ثبت سفارش واردات کالا با دلار آمریکا پرس‌وجوی جام‌جم از فعالان و کارشناسان اقتصادی نشان می‌دهد این اقدام تأثیر مثبتی در روند تجاری کشور در بلند مدت خواهد داشت.

با گذشت 18 روز از ابلاغ بخشنامه بانک مرکزی مبنی بر توقف ثبت سفارش واردات کالا با دلار آمریکا پرس‌وجوی جام‌جم از فعالان و کارشناسان اقتصادی نشان می‌دهد این اقدام تأثیر مثبتی در روند تجاری کشور در بلند مدت خواهد داشت.

لغو نشدن تحریم‌ها؛ اصلی بانکی پس از برجام و فشارهای جدید آمریکا برای بستن مجاری روابط بانکی ایران، نشان از تشدید جنگ اقتصادی علیه کشورمان دارد که اقداماتی همچون ممنوعیت ثبت سفارش واردات کالا با دلار آمریکا راهکار مناسبی برای مقابله با آمریکاست.

در چند ماه اخیر با اجرای قوانین تحریمی جدید آمریکا علیه ایران مانند قانون کاتسا، دسترسی کشورمان به منابع ارزی خود دچار اختلال شد که نتیجه آن را در گرانی دلار شاهد بودیم. برای مقابله با اقدامات آمریکا، سیاستگذاران ارزی کشور در اقدامی دیر هنگام به فکر کاهش وابستگی بازار به دلار افتاده‌اند.

این مهم در نامه رئیس‌کل بانک مرکزی به وزیر صنعت، معدن و تجارت نیز مورد تأکید قرار گرفته است؛ نامه‌ای که در آن عنوان شده است: «در شرایطی که به علت تداوم تحریم‌ها؛ اولیه ایالات متحده، دسترسی شبکه بانکی کشور به سیستم‌های دلاری به‌طور کامل قطع است، ثبت سفارش به دلار آمریکا به مفهوم استفاده از شبکه صرافی به منظور تأمین مالی واردات است. این وضعیت از یک سو سبب افزایش تقاضای دلار آمریکا در صرافی‌ها شده و از سوی دیگر در تناقض فاحش با تأکیدهای مداوم رئیس‌جمهور جم‌جم مبنی بر انتقال گردش مالی تجارت کشور از صرافی به شبکه بانکی است.»

هرچند ایران از مدت‌ها قبل تصمیم گرفت دلار را از مبادلات تجاری خود حذف کند اما کارشناسان معتقدند کاهش وابستگی اقتصاد و بازار به دلار آمریکا اقدامی تدریجی است و نباید از بخشنامه جدید بانک مرکزی، انتظار اثربخشی فوری داشت. با این حال، هر اقدامی که موجب کاهش حساسیت بازار ایران به دلار آمریکا و کاهش تقاضای اسکناس دلار شود، اقدام درستی است که باید از آن دفاع کرد.

بررسی‌ها نشان می‌دهد در حال حاضر عمده تجارت ایران با کشورهایایی است که ارز آنها یورو یا ارزهای ملی آن کشورهاست و نقش دلار آمریکا در تجارت ایران بسیار ناچیز است. عبدالرحمان ندیمی بوشهری، معاون امور بانکی، بیمه و شرکت‌های دولتی وزارت اقتصاد هم چندی پیش عنوان کرده بود: «مبنای ارز عملیات و فعالیت‌های بزرگ کشور با یوروست، اما اثر دلار در بازار و میان افراد بیشتر است که این رویکرد نیازمند اصلاح است. در حال حاضر نفت را به دلار نمی‌فروشیم. درست است که قیمت نفت را در دنیا با دلار محاسبه می‌کنند، اما قراردادهای نفتی ما با یوروست.»

مقابله با سختگیری‌های آمریکا

محمد لاهوتی، رئیس کنفدراسیون صادرات ایران در این باره گفت: «به نظر می‌رسد کنترل بازار ارز، واردات و سیاست‌های سختگیرانه آمریکا از دلایل ممنوعیت ثبت سفارش با دلار آمریکاست. این مسأله از مدت‌ها پیش با توجه به برخی محدودیت‌ها مطرح بوده است. او عنوان کرد: هر قدر فاصله ما در مبادلات تجاری از دلار بیشتر شود، مشکلات کمتر می‌شود.»

لاهوتهی اضافه کرد: «به دنبال این تصمیم اتفاقی که در مبادلات تجاری می‌افتد، به این صورت است که خریدار اولاً با محدودیت در خرید مواجه می‌شود؛ زیرا باید به فروشنده کالا اعلام کند نرخ دلار را بر اساس نرخ روز تبدیل به یک واحد پول دیگر کند و در موقع پرداخت پول هم فروشنده باید برآورد کند آیا آن میزان دلار را دریافت می‌کند یا خیر، بنابراین یک واردکننده به‌صورت رسمی باید هزینه خرید و فروش ارز را پرداخت کند و پرداخت چنین هزینه‌ای افزایش قیمت را به دنبال دارد.»

مهدی کسرای‌پور، مدیرکل سیاست‌ها و مقررات ارزی بانک مرکزی درباره چرایی این تصمیم گفت: زمانی که تحت تحریم‌های ظالمانه آمریکا از سازوکار تسویه دلار محروم هستیم، چه لزومی دارد در کشورمان ثبت سفارش دلاری را مجاز بدانیم.

به گزارش ایسنا، وی با اشاره به این که روش پرداخت در ثبت سفارش به دو شیوه بانکی و غیر بانکی است و نوع ارز هم بستگی به پرفرم‌های صادره دارد، تصریح کرد: از آنجا که عدم امکان استفاده از سازوکار تسویه دلاری برای شبکه بانکی ایران به دلیل تحریم‌های اولیه آمریکا میسر نیست؛ بنابراین در روش بانکی هیچ ثبت سفارش دلاری در سال‌های اخیر انجام نشده است.

کسرای‌پور درباره روش غیربانکی نیز گفت: در این روش که عمدتاً از طریق صرافی‌ها انجام می‌شود، بعضی از ثبت سفارش‌ها به دلار آمریکا انجام می‌شد که این ممنوعیت مشمول این روش است.

وی تاکید کرد: در حالی که مراوده دلاری با آمریکا نداریم چه نیازی است سیستم ثبت سفارش بر پایه دلار باشد و انجام ثبت سفارش با دلار جو کاذبی را در تحریک دلار ایجاد کند؟

مدیرکل سیاست‌ها و مقررات ارزی بانک مرکزی با اشاره به این که ممنوعیت ثبت سفارش با دلار تاثیری در واردات کشور ندارد، تصریح کرد: واردکنندگان باید از طرف‌های خارجی خود بخواهند پرفرم‌های ارزی دیگری بدهند و از ارزهای جایگزین نظیر یورو برای خریدهای خود استفاده کنند.

مدیرکل سیاست‌ها و مقررات ارزی بانک مرکزی درباره سازوکار تسویه دلار نیز گفت: به واسطه تحریم‌های اولیه و همزمان با تشدید تحریم‌های ظالمانه آمریکا امکان پرداخت و دریافت دلار با آمریکا و دیگر کشورها در شبکه بانکی محروم هستیم.

آمادگی برای تبعات حذف دلار

هرچند اقدامات برای کاهش وابستگی کشور به دلار، موجب مقاوم‌سازی اقتصاد می‌شود اما مطمئناً تبعات کوتاه‌مدتی در پی دارد که باید آن را پذیرفت.

آرمان خالقی کارشناس صنعت با بیان این‌که حذف دلار از ثبت سفارش واردات، هزینه خرید مواد اولیه و انتقال دانش فنی را برای تولیدکنندگان افزایش می‌دهد، گفت: به نظر می‌رسد این تصمیم با توجه به نوسانات دلاری در کشور و به دلیل این که مراوده دلاری با آمریکا نداریم و سایر کشورها نیز ارزهای خود را دارند، اتخاذ شده است.

وی ادامه داد: طبق تحریم‌های آمریکا، بانکی‌هایی که با ایران مراوده دلاری داشته باشند مشمول جریمه می‌شوند، در نتیجه تنها مراوده دلاری از طریق صرافی‌ها صورت می‌گیرد که شفافیت زیادی در این زمینه وجود ندارد. اما از طرفی افرادی که صادرات انجام می‌دهند و در کشورهای دیگر از ذخیره دلاری برخوردار هستند، برای خرید مواد اولیه و تجهیزات یا انتقال دانش فنی از این ارز استفاده می‌کنند.

وی در پایان از تهیه گزارشی در مورد تأثیر حذف دلار از ثبت سفارش واردات توسط تولیدکنندگان و صادرکنندگان خبر داد و گفت: در این گزارش مشخص خواهد شد این تصمیم تا چه حد به نفع یا ضرر بخش تولید خواهد بود؛ زیرا ممکن است طی دو تا سه ماه ابتدایی، زبانی را شامل حال تولیدکنندگان کند اما بعد از آن به نفع این بخش باشد.

فرهاد احتشام‌زاد، رئیس فدراسیون واردات ایران نیز درباره تبعات ممنوعیت ثبت سفارش با دلار آمریکا گفت: بیش از 85 درصد واردات کشور در زنجیره تولید محصولات داخلی و صادراتی مورد استفاده قرار می‌گیرد و هرگونه نوسان در واردات این اقلام، مستقیم بر رونق یا رکود تولید اثر می‌گذارد. از سوی دیگر این تصمیم ناگهانی، هزینه‌ها و تبعات خاص خود را به شکل دومینویی به بازار

تحمیل می‌کند؛ ZWNJ.

احتشام؛ ZWNJ؛ زاد با تاکید بر این نکته که افسوس از تجربیات قبلی درس نگرفته ایم، اظهار کرد: تجربیات قبلی مبنی بر محدودیت ثبت سفارش از کشور امارات عربی متحده و نیز تجربه محدودسازی دلار آمریکا در سال؛ ZWNJ؛ های قبل، نشان می‌دهد؛ ZWNJ؛ این بخشنامه، علاوه بر این که جو روانی مضاعفی حداقل در کوتاه؛ ZWNJ؛ مدت بر بازار تحمیل می‌کند؛ ZWNJ؛ هزینه تمام؛ ZWNJ؛ شده واردات را نیز افزایش می‌دهد؛ ZWNJ؛ و سبب می‌شود علاوه بر نوسان قیمت ارز، موضوع دیگری با عنوان ضریب تبدیل ارزهای مختلف به دلار نیز پررنگ شده و به دغدغه؛ ZWNJ؛ های تجار اضافه شود.

علیرضا مناقبی، رئیس مجمع واردات هم گفت: تغییر نوع ارز در ثبت سفارش، با هر دلیلی که بخواهد پیاده؛ ZWNJ؛ سازی شود، نیازمند هماهنگی؛ ZWNJ؛ هایی است که قطعا بیش از یک روز، زمان نیاز دارد. رئیس مجمع واردات گفت: تجارت خارجی یک فرآیند پیچیده و تخصصی است که یک طرف آن، آن سوی مرزها قرار دارد و این؛ ZWNJ؛ گونه نیست هرچه طرف ایرانی بگوید، بلافاصله اجرا کند. تغییر نوع ارز در ثبت سفارش، با هر دلیلی که بخواهد پیاده؛ ZWNJ؛ سازی شود، نیازمند هماهنگی؛ ZWNJ؛ هایی است که قطعا بیش از یک روز، زمان نیاز دارد و ابلاغ بخشنامه به؛ ZWNJ؛ صورت یکباره و ناگهانی، موجب مختل شدن نظم و انضباط کاری تجار خواهد شد.

نظر مثبت نماینده مجلس

عضو هیأت رئیسه کمیسیون اقتصادی مجلس اقدام بانک مرکزی در ممنوعیت استفاده از دلار آمریکا در ثبت سفارش را به منظور تضعیف این ارز دانست که فرصت جایگزینی دیگر ارزها را فراهم می‌کند؛ ZWNJ؛ حسن حسینی شاهرودی با اشاره به ابلاغیه بانک مرکزی مبنی بر ممنوعیت دلار آمریکا در ثبت سفارش گفت: این حرکت بانک مرکزی در جهت کنترل بازار ارز بخصوص دلار است که اخیرا افزایش بی؛ ZWNJ؛ رویه داشته و جز این موضوع، ممنوعیت دلار در ثبت سفارش توجیه دیگری ندارد.

وی ادامه داد: البته اقدام بانک مرکزی باید مبتنی بر برنامه مدون باشد تا برای تجار و واردکنندگان مشکلی به وجود نیارد با این حال تصمیم بانک مرکزی برای ممنوعیت دلار آمریکا در ثبت سفارش حرکت مثبت و روبه؛ ZWNJ؛ جلو برای تضعیف این ارز در داخل و جایگزینی ارز کشورهای دیگر است.

اقدام مثبت با هزینه؛ ZWNJ؛ های اجتناب؛ ZWNJ؛ ناپذیر

عباس آرگون، عضو هیأت نمایندگان اتاق بازرگانی تهران اقدام اخیر بانک مرکزی در مورد ممنوعیت ثبت سفارش با دلار را مثبت ارزیابی کرد و گفت: تغییر رویکرد ایران در قبال حذف دلار از مبادلات تجاری بسیار مثبت است اما هزینه؛ ZWNJ؛ هایی را به تجارت ایران تحمیل خواهد کرد.

وی افزود: محدودیت؛ ZWNJ؛ های دلاری مدت؛ ZWNJ؛ هاست برای ایران وضع می‌شود؛ ZWNJ؛ و حتی بعد از برجام نیز با وجود قول و قرارهایی که داده شد، روابط بانکی در این زمینه برقرار نشد اما اکنون ایران در روند تجارت خود تغییر رویه داده و دلار را از مبادلات تجاری حذف کرده است. در شرایط فعلی بانک مرکزی بهترین اقدامی را که می‌توانست انجام دهد، عملی کرده اما به هر حال این اقدام، موجب تحمیل هزینه؛ ZWNJ؛ هایی خواهد شد. البته بعد از مدتی وضعیت عادی خواهد شد و مردم باید نسبت به این موضوع آگاه باشند.

مضرات و منافع ممنوعیت ثبت سفارش با دلار

محسن کوهکن، عضو کمیسیون صنایع و معادن مجلس شورای اسلامی تاکید دارد ممنوعیت ثبت سفارش با دلار آمریکا مضرات و منافع داشته و تصمیم اقتصادی درستی است که اشکالات حداقلی و منافع حداکثری دارد.

این نماینده مجلس با بیان این که هر تصمیم مضرات و منافی دارد، گفت: یاد ندارم از اقتصاددانی شنیده باشم تصمیم اقتصادی که پشتوانه نظرات کارشناسی دارد صد درصد منافع داشته و هیچ؛ ZWNJ؛ گونه زیانی ندارد. تصمیمات اقتصادی در مقام مقایسه شبیه استفاده از داروهای شیمیایی طب جدید است؛ از یک سو درد را کاهش می‌دهد؛ ZWNJ؛ از طرفی مضرات زیادی به دنبال دارد.

عدم ثبت سفارش با دلار هزینه‌زا نیست

مجیدرضا حریری ، نایب‌رئیس اتاق ایران و چین درباره دلایل این بخشنامه گفت: چون منابع دلاری کشور در دسترس نیست و ارزش فروش از نفت را نمی‌توانیم از کشورهای خریدار بگیریم احتمالاً این بخشنامه برای مدیریت این مسأله باشد.

حریری درباره این که آیا این موضوع تبعاتی برای بخش تجارت کشور دارد یا خیر، تصریح کرد: این موضوع تبعاتی ندارد، چون دیگر از آمریکا کالا نمی‌خریم و می‌توانیم با یورو، یوند، یین یا سایر ارزها تجارت کنیم که ارزش این ارزها مشخص است و در مجموع این تصمیم تأثیر عمده‌ای روی تجارت کشور ندارد و هزینه‌زا نیست. نایب‌رئیس اتاق ایران و چین ادامه داد: این موضوع بر قیمت کالاهای وارداتی تأثیری ندارد مگر این که افرادی بخواهند از این موضوع سوءاستفاده کنند.

حریری درباره این که آیا این تصمیم ناگهانی اثرات منفی بر اقتصاد کشور خواهد گذاشت، گفت: خیر. بالای 60 تا 70 درصد از واردات کشور از پنج شش کشور دنیاست و هیچ کدام مبادی نیستند که ارزش آنها به دلار وصل باشد.

گشایش مبادلات بازرگانی

علی‌اکبر کریمی ، نایب‌رئیس کمیسیون اقتصادی مجلس شورای اسلامی تأکید دارد با ممنوعیت ثبت سفارش با دلار آمریکا مبادلات بازرگانی گشایش می‌یابد.

وی با اشاره به قراردادهای دوجانبه پولی با کشورهای مختلف، گفت: از آنجا که ما سیاست انعقاد قراردادهای پولی دوجانبه را با کشورهای مختلف دنبال می‌کنیم، بخشنامه اخیر بانک مرکزی در راستای همین سیاست و برای کاستن حجم تقاضای دلار در مبادله بازرگانی با کشورهای دیگر است. این عضو هیات‌رئیس کمیسیون اقتصادی مجلس شورای اسلامی با تأکید بر استقبال تجار از جایگزینی ارز بیان کرد: طرف‌های تجاری ایران نیز آمادگی دارند که با سایر ارزها با ما همکاری مالی داشته باشند و تاکنون توانسته‌ایم با روسیه، چین و امارات چنین مبادلاتی داشته باشیم.

<http://press.jamejamonline.ir/Newspreview/3220756222309322692>